

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

Т.Ф. Бірюкова

2024

СОЦІОЛОГІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки бакалаврів
очної (денної) форми здобуття освіти
спеціальності 054 «Соціологія»
освітньо-професійна програма «Соціологія»

Укладач: Кудінов І.О., к.філос.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 6 від "22" 01 2024 р.
Завідувач кафедри соціології

(підпис)

В.О. Скворець

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

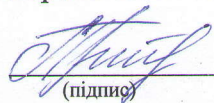
Протокол № 5 від "22" 01 2024 р.
Голова науково-методичної ради

факультету соціології та управління

(підпис)

Н.В. Горло

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Ю.О. Приймак

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Спеціальність <i>054 Соціологія</i>	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		8-й	
Освітньо-професійна програма «Соціологія»	Змістових модулів – 4	Лекції	
		22 год.	
Рівень вищої освіти: бакалавр	Кількість поточних контрольних заходів – 14	Семінарські	
		22 год.	
		Самостійна робота	
		46 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Соціологія повсякденності» є набуття студентами спеціальності "Соціологія" знань про соціальні процеси та явища, що відбуваються у повсякденному житті людей, вмінь аналізувати та інтерпретувати повсякденні соціальні практики з використанням соціологічних методів.

Основними завданнями дисципліни «Соціологія повсякденності» є:

- вивчення соціологічних концепцій та підходів до аналізу повсякденних практик;
- аналіз впливу соціальних інститутів на формування повсякденної поведінки індивідів;
- ознайомлення з особливостями застосування соціологічного інструментарію у дослідженнях повсякденності;
- розвиток навичок критичного мислення та соціологічної уяви для інтерпретації повсякденного життя;
- застосування теоретичних знань та дослідницьких навичок для аналізу конкретних соціальних явищ та процесів у повсякденному житті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. Концепції та теоретичні підходи до вивчення повсякденності в соціології.
2. Методи для аналізу повсякденних соціальних практик та поведінки.
3. Інструменти дослідження повсякденних практик.

4. Методи аналізу соціальних мереж як інструменту дослідження повсякденних практик.

вміти:

1. Застосовувати соціологічні теорії та методи для аналізу повсякденних соціальних практик та поведінки.

2. Розробляти та виконувати якісні та кількісні соціологічні дослідження, пов'язані з аналізом повсякденного життя.

3. Критично оцінювати вплив соціальних інститутів та структур на формування повсякденної поведінки індивідів.

4. Аналізувати та інтерпретувати соціальні явища та процеси, що відбуваються у повсякденному житті, з використанням соціологічної уяви.

5. Застосовувати отримані знання та навички для розробки рекомендацій щодо покращення соціальних практик та політик у повсякденному контексті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

ЗК1	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК6	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
СК3	Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому
СК11	Здатність обґрунтовувати вибір методів і методик для розв'язання дослідницької проблеми, реалізації мети та вирішення практичних завдань соціологічного дослідження

та результатів навчання (знання, уміння тощо) та

Заплановані робочою програмою результати навчання	Методи і контрольні заходи
РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців	опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle
РН14. Визначати теоретико-методологічні та концептуальні засади дослідження окремих галузей соціологічного знання	опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle
РН18. Визначати сутність та здійснювати опис показників соціальної, демографічної, економічної статистики та застосовувати методи оцінки, регулювання, прогнозування та проектування соціальних явищ і процесів	підготовка аналітичних висновків за практичними кейсами; виконання індивідуального заняття «Хронометраж»

Міждисциплінарні зв'язки

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з дисципліною «Соціальне прогнозування» та кваліфікаційною роботою бакалавра.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до соціології повсякденності

Тема 1. Повсякденна реальність як соціологічна проблема.

Повсякденна реальність в контексті соціальних взаємодій. Вплив соціальних норм та інститутів на формування повсякденних практик. Аналіз методологічних підходів до вивчення повсякденності.

Тема 2. Соціологічні теорії повсякденності.

Теоретичні підходи до вивчення повсякденності: феноменологія, символічний інтеракціонізм, структуралізм. Внесок класиків та сучасників соціології у розуміння повсякденного життя.

Тема 3. Джерела та тактики дослідження повсякденності.

Джерела даних про повсякденне життя: спостереження, інтерв'ю, соціальні медіа. Стратегії та тактики збору та аналізу інформації про повсякденні практики.

Змістовий модуль 2. Методологія дослідження повсякденності

Тема 4. Методи збору даних в соціології повсякденності.

Методи збору даних в соціології повсякденності: етнографія, хронометраж, глибинні інтерв'ю. Особливості застосування методів у дослідженні повсякденних практик.

Тема 5. Хронометраж як засіб дослідження повсякденності.

Потенціал хронометражу в аналізі розпорядку дня, ритмів життя та повсякденних рутин. Методологічні аспекти використання хронометражу в соціологічних дослідженнях.

Тема 6. Стратагемне мислення як основа досягнення успіху у повсякденному житті.

Аналіз стратегій і тактик досягнення особистого та професійного успіху в повсякденному житті. Роль стратагемного мислення в адаптації до соціальних змін та управлінні особистісними ресурсами.

Змістовий модуль 3. Соціальні аспекти повсякденності

Тема 7. Віртуальна повсякденність.

Вплив цифрових технологій на формування нових форм повсякденності. Аналіз соціальних мереж, онлайн спільнот як нових просторів для взаємодії та самовираження.

Тема 8. Соціальна активність особистості: критерії, рівні та типи.

Огляд понять соціальної активності, її рівнів та типів. Фактори зростання соціальної активності та її впливу на повсякденне життя індивідів.

Тема 9. Повсякденні практики громадянського суспільства.

Роль громадянського суспільства у формуванні повсякденних практик. Аналіз повсякденних форм участі в громадському житті, волонтерства, активізму та їх впливу на соціальні зміни.

Змістовий модуль 4. Повсякденність у професійному контексті

Тема 10. Інституційні основи взаємодії виробництва, бізнесу і споживання.

Аналіз інституційних аспектів виробництва, бізнесу та споживання та їх взаємодії в контексті повсякденного життя. Вплив економічних процесів на соціальні практики.

Тема 11. Візуалізація повсякденних управлінських практик.

Значення візуалізації в управлінні та комунікаціях в професійному середовищі. Аналіз способів візуального представлення даних для оптимізації управлінських рішень та ефективності комунікації в організаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього балів	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семинарські заняття, год		о/д ф.	з/дис т ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів	
			о/д ф.	з/дис т ф.	о/д ф.	з/дис т ф.						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	8	6		6		8		15	0	15	
2	15	8	6		6		8		15	0	15	
3	15	8	6		6		8		15	0	15	
4	15	4	4		4		8		10	5	15	
Усього за змістові модулі	60	44	22		22		32		55	5	60	
Підсумковий семестровий контроль Залік	40						14		20	20	40	
Загалом					90				100			

5. Темати лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Повсякденна реальність як соціологічна проблема.	2	
2	Соціологічні теорії повсякденності.	2	
3	Джерела та тактики дослідження повсякденності.	2	
4	Методи збору даних в соціології повсякденності.	2	
5	Хронометраж як засіб дослідження повсякденності.	2	
6	Страгемне мислення як основа досягнення успіху у повсякденному житті.	2	
7	Віртуальна повсякденність.	2	
8	Соціальна активність особистості: критерії, рівні та типи.	2	
9	Повсякденні практики громадянського суспільства.	2	
10	Інституційні основи взаємодії виробництва, бізнесу і споживання.	2	
11	Візуалізація повсякденних управлінських практик.	2	
Разом		22	

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Повсякденна реальність як соціологічна проблема.	2	
2	Соціологічні теорії повсякденності.	2	
3	Джерела та тактики дослідження повсякденності.	2	
4	Методи збору даних в соціології повсякденності.	2	
5	Хронометраж як засіб дослідження повсякденності.	2	
6	Стратегічне мислення як основа досягнення успіху у повсякденному житті.	2	
7	Віртуальна повсякденність.	2	
8	Соціальна активність особистості: критерії, рівні та типи.	2	
9	Повсякденні практики громадянського суспільства.	2	
10	Інституційні основи взаємодії виробництва, бізнесу і споживання.	2	
11	Візуалізація повсякденних управлінських практик.	2	
Разом		22	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №1, 2, 3</u> Питання за Змістовим модулем 1	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Найявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – здобувач знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – здобувач відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь здобувача фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	15
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15

2	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №4, 5, 6</u> Питання за Змістовим модулем 2	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – здобувач знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – здобувач відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь здобувача фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	15
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Відповіді на семінарі	<u>Семінар №7, 8, 9</u> Питання за Змістовим модулем 3	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – здобувач знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – здобувач відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь здобувача фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про зміст навчальної теми. У відповіді цілком відсутня самостійність	10
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15

4		<u>Семинар №10, 11</u> Питання за Змістовим модулем 4	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – здобувач знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – здобувач відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь здобувача фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про навчальну тему. У відповіді цілком відсутня самостійність	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №1</u> Хронометра ж	10 балів – повна змістова робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння нормопроєктувальною технікою; 6 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням нормопроєктувальної техніки; 3-4 бали – робота неповна, поверхневе конструювання окремих блоків тексту, відсутність цілісного документу; 1 бал – короткий фрагментарний опис окремих елементів системи.	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Тести	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	1 бал за кожну правильну відповідь. На проходження тесту дається 20 хвилин і одна спроба	20
	Індивідуальне завдання	Хронометраж робочого часу	20-18 – обґрунтування логічно структуровано; розкриває зв'язок між описаною потребою та запропонованою діяльністю; чітко визначає цільову аудиторію та бенефіціаріїв соціального проекту; містить визначений та реалістичний план дій; чітко визначає, які показники роботи використовуватимуться для визначення успіху соціального проекту. 17-14 – план дій недостатньо аргументований, але розкрито зв'язок між описаною потребою та запропонованою діяльністю; чітко визначена цільова аудиторія та бенефіціарії соціального проекту; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація обґрунтування соціального проекту має незавершений характер, розмите визначення цільової аудиторії та бенефіціаріїв соціального проекту. 9-5 - відсутня чітка структура обґрунтування соціального проекту, відсутність чіткого визначення цільової аудиторії та бенефіціаріїв соціального проекту. 4-1 – обґрунтування фрагментарне, відсутня логіка та структура, немає визначення цільової аудиторії та бенефіціаріїв соціального проекту.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Поліщук В. М. Психологія педагогічного повсякдення: реальність і міфи. Суми : Університет. книга, 2016. 152 с.

2. Bandyopadhyay S. Decision Support System: Tools and Techniques. Boca Raton, FL: CRC Press, 2023. 395 p. <https://doi.org/10.1201/9781003307655>
3. Button G., Lynch M., Sharrock W. Ethnomethodology, Conversation Analysis and Constructive Analysis : On Formal Structures of Practical Action New York, NY: Routledge, 2023. 316 p. <https://doi.org/10.4324/9781003220794>
4. Lee R. S. T. Artificial Intelligence in Daily Life. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd., 2020. 411 p. 10.1007/978-981-15-7695-9

Додаткова:

1. Panth S. Changing Norms is Key to Fighting Everyday Corruption. 2011. 85 p.
2. Powell G. Business Financial Planning with Microsoft Excel. Boca Raton, FL: CRC Press, 2023. 224 p. <https://doi.org/10.1201/9781003175834>
3. Witting A., Witting M. Amazon Web Services in Action. Manning Publications, 2022. 213 p.
4. Willekens F. Multistate Analysis of Life Histories with R. 2014. 180 p. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-08383-4>

Інформаційні ресурси:

1. Andy Park. <https://www.youtube.com/@AndyPark365>
2. Ave Coder. <https://www.youtube.com/@avecoder>
3. Bilyal Khassenov. <https://www.youtube.com/@BilyalKhassenov>
4. Cat Mulvihill. <https://www.youtube.com/@CatMulvihill>
5. David Robinson PhD. <https://www.youtube.com/@DavidRobinsonPhD>
6. Learning Means Doing. <https://www.youtube.com/@learningmeansdoing>
7. Leila Gharani. <https://www.youtube.com/@LeilaGharani>
8. Machine Learning. https://www.youtube.com/@machine_learrning
9. Mike Tholfen. <https://www.youtube.com/@MikeTholfen>
10. Oleg Devinyak. <https://www.youtube.com/@olegdevinyak8272>
11. Planeta Excel. <https://www.youtube.com/@planetaexcel>
12. Power BI Tips. <https://www.youtube.com/@PowerBITips>
13. Steven Bradburn. <https://www.youtube.com/@StevenBradburn>
14. Think Outside the Slide. <https://www.youtube.com/@ThinkOutsideTheSlide>
15. MC Statistics. <https://www.youtube.com/@statistics2476>